
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНИХ МОВ

*Буєвич Анастасія
Науковий керівник – доц. Чумак Галина*

РОЛЬ ПЕРЕКЛАДУ У ЛОКАЛІЗАЦІЇ ЦИФРОВОГО СЕРЕДОВИЩА

Вступ. Перебуваючи в інформаційній ері та постійно користуючись цифровими технологіями, важко не помітити їх стрімкий розвиток протягом останніх років. Зокрема й набула популярності локалізація, що стала ключовою дією для адаптації продуктів до мовних і культурних особливостей конкретної цільової аудиторії. Важливу роль у цьому процесі відіграє переклад, який забезпечує точність, доступність та зрозумілість контенту для користувачів з різних країн. Актуальність теми зумовлена швидким розвитком цифрових технологій та необхідністю якісної локалізації цифрового середовища.

Мета дослідження – визначити роль перекладу у процесі локалізації цифрового середовища, враховуючи його мовні, культурні та технічні особливості.

Основний текст. Потрібно розуміти, що локалізація – це не лише переклад тексту, а й адаптація з урахуванням особливостей цільової аудиторії. Рейнгард Шелер надає таке визначення: «Локалізація – це лінгвістична та культурна адаптація цифрового продукту до вимог та особливостей певної локалі, а також послуги та технології, покликані забезпечити багатомовність світового інформаційного потоку. Тобто локалізація складається з перекладу цифрового матеріалу і широкого спектра додаткових дій» [4].

Ефективність локалізації більшою мірою забезпечує переклад, адже навіть незначні помилки можуть призвести до нерозуміння або викривлення значення. Ключовим завданням перекладу в локалізації є не лише точне відтворення змісту, а й збереження інтонації та стилістики оригінального тексту.

У цифровому середовищі, зокрема на освітніх платформах та в мобільних застосунках, користувачі очікують інтуїтивно зрозумілого контенту, що потребує якісного перекладу. Неправильний переклад може спричинити не лише нерозуміння, а й негативне сприйняття продукту на ринку.

Через це потрібно виділити необхідні навички та знання перекладача-локалізатора. А. Артушевська провела опитування, за яким найважливішими є володіння робочими мовами, розуміння особливостей країни-носія цих мов і її регіонів, а також досвід роботи з CAT-інструментами. Важливу роль відіграє й критичне мислення, оскільки це не дослівний переклад (важливо розуміти структуру текстових файлів, що таке змінні, які можуть бути перепони в перекладі множин чи текстів із невизначеною статтю тощо) [1].

На локалізацію цифрового середовища впливають певні лінгвістичні особливості. Наприклад, надзвичайно важливо коректно відтворювати терміни, акроніми, числові значення, а також адаптувати граматичні форми.

До лексичних особливостей відокремлюють переклад рядків з акронімами та аббревіаціями, колоквіалізмами, ідіомами та метафорами. Особливої уваги потребують професійні терміни, що не мають прямих аналогів у цільовій мові, оскільки потрібно не лише перекласти слово, а й адаптувати його до контексту, зберігаючи при цьому його зміст.

До граматичних особливостей належить локалізація рядків із числами, забезпечення інклюзивності мови й доступності, а також переклад різних форм іменників, займенників і дієслів. Довжина граматичних конструкцій в цифровому середовищі часто є лаконічною, що спричинено обмеженнями інтерфейсу. Через це перекладач-локалізатор зобов'язаний шукати баланс між правильністю формулювання і зручністю сприйняття тексту.

Мабуть, найважливішими є орфографічні особливості, до яких відносять використання великої та малої літер, переклад тексту дескрипторів і адаптацію символів. Ці нюанси коливаються між різними мовами, тому для забезпечення якості важливо знати актуальні правила правопису. Це може впливати на сприйняття тексту, особливо у випадках, коли оригінальний текст містить специфічні знаки, скорочення або графічні елементи.

В процесі локалізації неодноразово постають перед труднощами, серед яких:

технічні обмеження: цільовий рядок часто обмежений в кількості символів, оскільки це впливає на вигляд інтерфейсу. Тому компанія Setapp вирішила не змінювати назви кнопок, а повідомляти перекладачам максимально допустиму кількість символів. Адже локалізація – це пошук оптимального рішення, що враховує всі обмеження і побажання [2];

технічні модифікації: перекладач-локалізатор не просто перекладає, а робить продукт доступним для цільової аудиторії. З цієї причини й існують технічні модифікації, до яких відносять різні формати часу і дат, визначення валют, одиниці вимірювання тощо;

динамічний текст: Я. Качан стверджує, що надмірне використання змінних може створювати серйозні проблеми під час локалізації, перешкоджаючи застосуванню природного перекладу, а іноді й унеможливаючи його. Усе через унікальність і відмінності граматик природних мов, які проявляються в необхідності узгодження слів у реченні, різному порядку слів, відмінностях пунктуації тощо [3].

З розвитком штучного інтелекту зростає використання автоматичного перекладу, що прискорює локалізацію, але потребує детального редагування. Штучний інтелект рідко враховує культурні та лінгвістичні нюанси, через що можуть бути наявні помилки в перекладі та, відповідно, незадовільна якість локалізованого продукту. Через це також важливо проводити тестування, яке допоможе виявити проблеми в інтерфейсі, помилки в адаптації контенту та проблеми з відтворенням тексту, перш ніж продукт стане доступним користувачам.

Для ефективної локалізації необхідно застосовувати комбіновані методи: використання спеціалізованих інструментів, тестування якості перекладу та залучення професійних лінгвістів. Важливим аспектом є тісна співпраця між розробниками, дизайнерами та локалізаторами, що дозволяє уникнути багатьох технічних і лінгвістичних проблем ще на етапі створення продукту.

Висновки. Таким чином, переклад дійсно важливий у локалізації цифрового середовища, адже саме він забезпечує точність, культурну адаптацію та якість продукту. Для ефективної комунікації перекладачу-локалізатору не достатньо знати мови, потрібно також мати знання у сфері цифрових технологій і критичне мислення. До того ж від локалізації залежить конкурентоспроможність продукту на міжнародному ринку, тому важливо інвестувати у якісний переклад.

Подальші дослідження можна спрямувати на детальніше вивчення проблематики локалізації в українському цифровому сегменті і її розв'язання. Іншим перспективним напрямком є удосконалення автоматизованих систем локалізації (включно з використанням штучного інтелекту) та її інтеграція у професійну діяльність, однак потребує доопрацювання та залучення експертів для забезпечення високої якості перекладу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Артушевська А. 11 запитань про локалізацію: з чого починати роботу в галузі, як перевіряють знання фахівців і що робити з критикою. URL: <https://gamedev.dou.ua/articles/11-questions-about-game-localization/#two> (дата звернення: 26.03.2025).
2. Качан Я. Не перекладачами єдиними: як уся команда може впливати на якість локалізації. URL: <https://dou.ua/forums/topic/46263/> (дата звернення: 26.03.2025).
3. Модлінська І. Виклики й рішення в локалізації застосунків. URL: <https://dou.ua/forums/topic/47985/> (дата звернення: 26.03.2025).
4. Schäler. R. Localization. Encyclopedia of Translation Studies, Baker M. and Saldanha G. (Eds.), 2007.

Гонта Христина

Науковий керівник – доц. Караневич Мар'яна

СПОСОБИ ВІДТВОРЕННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ДІАЛЕКТИЗМІВ В АНГЛІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКІЙ МОВНІЙ ПАРІ

Вступ. У сучасному перекладознавстві питання передачі діалектного мовлення посідає одне з чільних місць, особливо коли йдеться про художні тексти, насичені регіональними або соціальними мовними варіантами. Територіальні діалекти в оригінальних творах не лише виконують стилістичну функцію, але й є потужним інструментом творення соціокультурного портрета персонажів, окреслення їхнього походження, статусу, освіти й навіть світоглядних орієнтирів. Особливої складності набуває проблема відтворення таких діалектних особливостей у перекладах між неспорідненими мовами, зокрема в межах англійсько-української мовної пари, коли прямого відповідника для окремих діалектних форм не існує. Успішний переклад територіальних діалектизмів потребує від перекладача не тільки глибокого розуміння вихідного тексту, а й творчого підходу та володіння широким спектром стилістичних і лексичних засобів, що дозволяють зберегти функціональні характеристики мовлення персонажа в іншомовному середовищі.

Метою статті є встановлення способів відтворення територіальних діалектизмів у художньому перекладі в англійсько-українській мовній парі шляхом аналізу романів «Вбити